Ч. 218 (13.763). Львів, субота 18. серпня 1934. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Москва диктує Франції.

Вилліям Бирд, париський дописувач нюйоркської газети „Сан" присилає злобні замітки про те, як Москва диктує Парижові в часі, коли французька дипльоматія намагається всіми силами привернути Росії давнє її становище. Він каже, що Франція визнала Совіти під умовиною, що московський уряд не буде мішатися у внутрішні справи Франції. Не зважаючи на те, французька комуністична партія дістає вказівки від Комінтерну з Москви, а недавно Комінтерн наказав французьким комуністам створити один фронт зі соціялістами „проти фашизму й війни". Французькі комуністи послухали і тепер іде велика підготовка до парляментарних виборів у Франції. Коли комуністично-соціялістична комбінація переведе свою листу, то це буде сильна партія, яка зможе диктувати Франції заграничну політику.

Дотепер французькі соціялісти лучилися при виборах з радикалами і тому ця комбінація мала вирішний вплив на французьку політику. Коли тепер соціялісти підуть під команду комуністів, радикальна група стратить зовсім свою силу. Радикали дуже тим занепокоєні, бо якраз їх представник, Еріо, підтримував думку визнання Совітів. Тепер, коли це сталося завдяки радикалам, московський Комінтерн дуже лихо віддячується французьким радикалам, бо хоче якраз усунути їх від політичних впливів Франції. Значить, коли радикали зробили свою прислугу Москві, вона їх більше не потребує, бо має когось іншого за свого союзника. Москві більше на руку йти з партіями, що виступають як робітничі партії, ніж з радикалами, які всетаки представляють ліберальні буржуазні групи.

Політичне завіщання Гінденбурґа.

БЕРЛІН, 16. 8. ПАТ. З доручення полк. Гінденбурґа Папен передав в Оберзальцбурзі в горішній Баварії Гітлерові запечатану коперту, що містила в собі політичне завіщання пок. президента Гінденбурґа. Гітлер звелів Паненові оголосити цей документ, спрямований до канцлера і німецького народу.

В першій частині завіщання, написаній ще в 1919 р., Гінденбурґ закликає піднестися після катастрофи великої війни, висловлюючи думку, що вдасться сполучити зі собою нові ідеї з найцінніщими скарбами минувшини.

Друга частина тестаменту була зредагована в 1934 р. Гінденбурґ заявляє в ній м. і.: Я був свідомий того, що державна конституція і форма уряду, яку нарід дав собі в незвичайно важкій ситуації, не відповідає потребам народу. Мусіла прийти година, коли ця думка сталася добром загалу. Символом тревалости при тій відбудові мусіла бути Райхсвера як оборонна сторожа держави. Повсякчасно збройна сила мусить бути інструментом найвищої управи держави і стояти осторонь всякої внутрішньої політики. Гінденбурґ висловлює дальше подяку для організаторів Райхсвери і зясовує величезні тягарі, накинені мировими трактатами. Вказавши вкінці на поступи видатної співпраці Німеччини коло загально-европейських проблем, Гінденбурґ дякує Провидінню, що дало йому при кінці змогу брати участь в новому зміцненні Німеччини.

Совіти найсильніша летунська держава.

Париська „Аксіон Франсез" принесла статтю свого військового референта, що на запрошення совітських летунів відбув подорож на одному із чотиромоторових бомбовозів. За його інформаціями повітряна фльота Совітів має 300 апаратів цього найтяжчого типу. Цей факт, а також величезний розвій совітського летунства вказує на те, що Совіти є найсильнішою летунською державою. На випадок війни Совіти можуть легко збомбардувати Берлін, чого французькі бомбові літаки в теперішньому стані не могли би зробити. Це м. ін. рішило про французько-совітське зближення.

Австрія побільшує свою армію.

Льондонський Форін Офіс одержав 15. ц. м. від австрійського уряду ноту, в якій австрійський уряд, покликуючись на зростаючу небезпеку нового нац.-соціялістичного виступу в Австрії, домагається дозволу держати додаткових 1.000 вояків на дальший один рік, почавши від листопада ц. р. Такий дозвіл Австрія дістала торік від держав, що підписали ст.-жерменський трактат, на один рік. Як зачувати, Англія, Франція та Італія годяться на австрійське домагання.

На Далекому Сході хмариться.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Повідомляють з Харбіна: В останніх днях арештовано 20 російських урядовців східно-китайської залізниці. Всім закидують участь в замахах на потяги. Як каже манджурська влада, в мешканнях знайдено матеріял, який стверджує, що арештовані вели гостру кампанію проти японської та манджурської влади. М. і. приготовляли атентат на японську військову місію. В одного з арештованих знайдено значні запаси динаміту.

Зневаження совітського консуля.

МОСКВА, 16. 8. ПАТ. Як повідомляють із Хабаровська, совітський генеральний консуль у Харбіні Райвод зложив протест у дипльоматичного комісаря републики Манджу-Ко у звязку зі зневаженням генерального консуля СРСР у Харбіні, Славуцького урядовцем манджурської поліції, білогвардейцем Костомаровом. На двірці в Бухеду Костомаров як агент манджурської поліції по пяному ввійшов до вагону, яким Славуцький відїздив до Москви, і зажадав від нього документів. Коли Славуцький подався до переділу, щоби взяти пашпорт, Костомаров ввійшов за ним і поводився напасливо, хоча консуль показав дипльоматичний пашпорт. Провокаційне поведення Костомарова мало на меті викликати авантуру, до якої Славуцький не допустив, зберігаючи холоднокровність.

Польща чи Росія?

Львів, 16. серпня 1934.

Така дилема, серед якої наче риба об лід бється від віків українська політична думка, виринула раптом перед — Францією. Була це найбільша несподіванка мабуть для самих французів, які ніколи Польщі й Росії не розглядали нарівні: на Росію (з її нинішньою номенклятурою СССР) гляділи завжди як на могучу великодержаву „трівку" силу, а на Польщу, як на протеґованого клієнта, створеного при догідній конюнктурі під покришкою вільсонівського гасла — для своїх, французьких, великодержавницьких цілей. Тому супроти Росії становище французької політики і прилюдної думки було завжди поважне, (без огляду на те чи воно прихильне чи вороже), — а супроти Польщі завжди протекціонально-легковажне. Такою була „традиція" французького міністерства закордонних справ: Росія в його очах була субєктом, Польща обєктом міжнародньої політики, — за Росією варта побиватися, щоб її „відбити" від Німеччини, — за Польщу нічого турбуватися, бо вона все одно „мусить" бути вірним союзником.

Та нотарійно відома ситуація у післявоєнній Европі змінилася за одним махом наслідком — польсько-німецького пакту. Очевидно, що й до того пакту не прийшло за одну ніч і французько-польська ідилля довго надщерблювалась, — аж поки геть розлетілася. Огірчення Варшави на французький упокорюючий протекціональний тон і постійне використовування Польщі одинаково у політичних як у фінансових і торговельних справах так довго наростало, так довго назбирувались тихі претенсії Польщі до її західного союзника, аж врешті всі дисонанси виладувались у найгостріших формах пресової полеміки та — міжнародніх суперечок. І дійшло врешті до того, що Франція, форсуючи проект „східнього пакту" зустріла несподівано такий гострий польський спротив, що виринула дилема: або для союзу з Росією відмовитись надалі від тісного союзу з Польщею, або зректися покиненого німцями східнього велетня, якого деревляних ніг Франція не бачить поза грубою верствою червоної фарби, якою вони помазані...

Паризька преса здивована і обурена. „Еко

„Еко де Парі", орган зближений до французького військового міністерства, накидається далі на Польщу і просто глузує собі з її престіжевої політики, причину всієї польської непокірливости добачуючи виключно в манії наслідувати мусолінівську Італію. Нову спонуку до тих атак дала заповіджена візита малярського премієра Гембеша у Варшаві. Згаданий париський орган добачує у тих відвідинах бажання Варшави найти собі рекомпенсату за втрачену Румунію (не дармо читали ми недавно, що всі румунські військові замовлення стали монополем французьких фабрик, які напевне зїдять львину частину останньої французької позички Румунії). Лінія — мовляв — нової польської політики біжить довкола оси Рим—Відень—Будапешт—Варшава, при чому лише італьо-німецький конфлікт за Австрію перешкаджає приступити до того бльоку й Німеччині. (Коли дійсно так, то австрійський конфлікт не велика перешкода і саме місією Папена є ту перешкоду усунути). В усякому разі цікава річ, що поважний париський щоденник уперше ставить крапку над і: отверто визначує Польщі місце по стороні ревізіоністичного бльоку. Очевидно, що для того часопису не істнує питання вибору: Росія є де-де привабливішим партнером для Франції ніж Польща, яку французи і так сподіваються приборкати або погрозами або — пів міліярдовою позичкою.

Але французька опінія тут неодностайна. „Еко де Парі" і „Тан" задеклярували себе як стовідсоткові ентузіясти франко-совітського бльоку і реємствують на Польщу, що вона перешкаджає Франці мерщій зреалізувати цю мрію (знову польським коштом), — зате „Журналь де Деба" і „Журналь" не цураються пригадувати таку неприємну дрібничку, що Совіти не мають даних здійснити ні одну умову, потрібну на те, щоби якогось кандидата поийняти до Ліги Націй.

Поки цей спір іде у французькій прилюдній опінії — французька офіціяльна політика, кермована старим п. Барту, що думає ще категоріями часів Палеольоґа, метушиться біля урочистого прийняття Совітів до Ліги Націй. Те велике свято французької дипльоматії (но і ідеї „світового мира") має ніби то вже напевне відбутися на найближчій сесії женевського товариства, в першій половині вересня ц. р. Стати членом Ліґи — це, як читаємо, передумова Москви для московсько-французького військово-політичного союзу. Другою такою передумовою є нібито саме той нещасний східній пакт, якого на диво не хотять східні народи. На випадок, колиб Польща таки не дала спокусити себе навіть півміліярдовим доказом союзницької приязни і пакту не підписала, москалі вимагають від Франції ще якихось додаткових ґарантій забезпеки, що проявляться у формі ще тіснішого союзу.

Захоплені придбанням такого нового „могутнього" союзника (французька преса стала пропагандивною трубою офіціяльної московської статистики про велич совітських осягів, силу червоної армії і т. п.), французи не дуже турбуються можливостями втратити союзника польського. Думка про це вправді сердить Францію, але не спонукує її до зміни московфільського курсу. Зрештою Франція переконана, що й Польща залишиться при її боці, — що буде змушена там залишитись. Французькій політиці абсолютно байдуже, як задивлюється польський громадянин на приманливу перспективу, що червоні московські війська можуть одного дня йти на поміч Франції проти Німеччини — чавпоперек польських земель...

Вигляди справді чудові і справді це небуденна причина радіти новим успіхом західнього союзника....

Хмари над Закарпаттям.

(Збіжевий монополь і зміни у шкільному рефераті).

Ужгород, 14. серпня 1934.

І так невесело людям тут живеться: Верховина находиться у стані перманентного голоду, галузь середнього шкільництва в стані пустині, а тепер ще хмари над Закарпаттям темніщають. Було одно відрадне явище — розвиток початкової школи. Треба сказати, що шеф шкільного реферату в Ужгороді д-р В. Славік, людина обективна, безпартійна, за свою розмірно коротку діяльність заслужився тим, що звів анальфабетизм до мінімума. Колиб він ще побув які два-три роки, то вже ліквідація анальфабетизму булаб цілковитою. Він зумів собі вдало підібрати дуже здібних помічників з автохтонів, як напр. Юліяна Ревая, якого діяльність для розвитку народнього шкільництва на Закарпатті буде належно оцінена хіба аж пізніше. Томуто чорним духам, — реакційній маляро-москвофільській кліці діяльність Ю. Ревая була сіллю в оці. Чого вони тільки на нього не виписували у своїх газетках! Вся енергія чорносотенного табору була скермована на боротьбу зі шкільним рефератом та головно з Ю. Реваєм, бо всетаки до нападу на шефа шкільного реферату д-ра Славіка бракувало їм відваги. А тепер кожний мусить обективно ствердити, що енергію цих людей, що не звжаючи на все працювали над розвитком шкільництва на Закарпатті здобуто те, що дітей у шкільному віці залишалося поза школою з кожним роком все менше й менше. Як вже згадувалося, то за яких ще два-три роки такої діяльности шкільного реферату вже ніодна дитина не була би поза школою Найбільш занедбаний край, край анальфабетів, не мав би вже „слави" культурно відсталого закутку. Але „біда не спить". Кружляють по Ужгороді сумні вістки, що д-р Славік, який віліхав до Праги на відпустку, вже не повернеться назад до Ужгороду, а шкільний реферат нібито мають віддати в руки тої людини, що має великі заслуги... в ліквідації українського середнього шкільництва на Закарпатті та проти діяльности якої гостро протестували конґреси закарпатського учительства. Всіх-же співробітників д-ра Славіка автохтонів українців ніби мають перевести з Ужгороду на посади до горожанських шкіл у глухі закутки Закарпаття, а в першу чергу зненавидженого обскурантами москвофілами Ю. Ревая. Коли це правда, то Закарпаттю загрожує своєрідна Затонщина. Вже нині радість в таборі москвофілів велика — вони відтепер смакують ту „чистку" шкільного реферату від українських елементів, що має перевести новий шеф. В цьому то вони не помиляються, бо справді майбутній шеф аґрарник великих симпатій до українців ніколи не мав, а ще після того, як український табор виступив проти нього за його руйнацію середнього шкільництва на Закарпатті, він певне постарається відповідно віддячитися українцям, себто фактично українській початковій школі, яку зведе до того стану, в якому находиться йогож „заслугою" середня українська школа. Вигляди невеселі.

Але не тільки культурному розвиткові наших закарпатських братів загрожує небезпека. Йде ще страшніше — економічне знищення й дальша павперизація українського населення. Ця страшна загроза стала фактом — є ним закон про збіжевий монополь. Уряд чехословацької республіки видав дня 13. VII. 1934 р. розпорядок, яким заводить в цілій республиці збіжевий монополь. Збіжа (пшеницю, жито, овес, ячмінь, кукурузу) має право продавати й купувати, ввозити й вивозити закордон лише „Чехословацька збіжева спілка". Спілка організована на акційних основах. На Закарпатті організувалася „збіжева спілка" на чолі з міліонером Жірґером. 47 закарпатських акціонерів склало 665.000 чк., які вносять до спілки цілої республики. Майже всі закарпатські акціонеря це жидівські великі торговці, які вмить відчу-

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 18. СЕРПНЯ 1934.

ТИБЕРІЙ ГОРОБЕЦЬ.

Львів і війна.

Під впливом австрійських подій чужинна преса пригадала собі війну 1914 р. і передруковує деякі згадки з того часу. Саме 20 літ тому 11. серпня 1914 р. дебютував я у „Ділі" першим своїм малим фейлетоном, під рубрикою „З дня". До входу російських військ до Львова встиг я їх написати всього 4; 5-ий був уже в числі за російської окупації, сконфіскований разом із цілим числом „Діла", що вийшло без дозволу цензури.

Перечитуючи нині з цікавости ці фейлетони (сиґновані тільки буквою *с*), подумав я, що вони могли би зацікавити і неодного читача. Редакція погодилась їх передрукувати

I.

ЛЬВІВ І ВІЙНА.

Над колискою його перелетів свист татарських стріл. І від тоді все вже воєнні мельодії вплітаалися в життя Данилового города. Нині Львів знову забув за все, немов вдивився в одну ціль, немов заслухався в одну пісню, немов задумався одною думкою — про війну.

Вечорами виходили на вулиці міста військові музики і при відблиску горіючих смолоскипів грали бундючні марші — а за тими музиками йшла розміреним кроком тисячна юрба, що раз-у-раз вибухала невмовкаючими окликами. І говорили про бурю, що має надійти з великих сторін, а юрба мов ішла їй назустріч, щоб її привитати громами захоплення і радости. Так манїфестував Львів що-днини, що-вечора.

А тимчасом у місто стали плисти людські ріки — покликані до зброї резервісти. Ішли довгими кольонами, нерівними громадками, з куферками на плечах, з клунками в руках. Ішли дрібні міщани з провінції, робітники, ремісники та найсильнішою струєю плило мужицтво.

Всі зголошувалися на перший поклик, охотно, у повному зрозумінні та почутті своїх обовязків.

І дивно відбивали від інших громадки наших мужиків. Ішли вулицями поважно, мовчки. Бо наш мужик у деякі хвилини мовчить. Мовчить ідучи за домовиною одинака, мовчки прощає останнього сина, покликаного до мобілізації

І так людська ріка плила пару день несплиненою струєю. Потому вели коні. А тимчасом на вулицях Львова стало щораз більше появлятися жовнірів.

І стала ріка відпливати.

Виходило військо з міста заквітчане дубовим листям, їхали мальовані улани, виїздили гармати, прибрані зеленню та соняшниками...

А юрба прощала їх ентузіястичними окликами: „На щасливу дорогу! На щасливий поворот!" А по ночах потрясав шибами гуркіт сильних кованих возів.

Нині рух живіший лише на центральних улицях міста.

Наші „співучі" передмістя запустіли, замовкли. За рогачками пусто і глухо. — Лише з далекого поля, понад незжаті лани, від мрійних у далечині полукіпків несе вітер тихий рефрен жалісної пісні якто „Виправляла мати свого сина до цісаря на війну..."

II.

ГЕТЬМАНСЬКІ ВАЛИ

Гетьманські вали. Вечір. Ряди задуманих каштанів, жовтаве світло ліхтарень і юрба народу. Самі діти Ізраїля. Обсіли лавки, стоять у гуртках, ходять повільною ходою в напрямі театру і назад. Сидить старий купець з улиці Театинної, нафтяр зі Смочої — у старозавітних па лівдрах, з головою похиленою тягарем думок і бородою спертою на ручку від парасолі. На другій лавці пара: певно чоловік і жінка, бо зі собою до себе не говорять. Під каштаном гурток дітей, побравшися за руки, заводить фальшиво патріотичні пісні, а серединою валів переплиає хвиля ріжного полу, звання, фаху, віку і вигляду.

Тепер і там стоїть гурток і живо диспутує.

(**Was meint ihr, kann der Kosak nach Lemberg kimen?**

— Ша!

Люди обзираються, а опісля шепчуть тихо між собою. Говорять тихцем про Бердичів.)*

І може саме цікава вістка з Бердичева тоне у великому гаморі, що счинився довкола. Розмова стає щораз більше оживлена, росте, слова мішаються, щораз то нові вибиваються голоси...

Говорять усі, всі себе чують, всі себе розуміють. А в середині гуртка, з руками вложеними в комісні кишені стоїть фрайтер від санітетів, стоїть заклопотаний, чекає, поки бодай половина братії перестане говорити, щоб і він міг у тій справі сказати своє „воєнне" слово. Та гамір не вгаває. Вкінці один з найголосніше диспутуючих, махнув рукою і відходить від гуртка

Поволі тихне.

— **Ich seh' es wird zugrunde gehen die ganze Welt** — кінчить захриплим голосом мій знайомий рудий жид, що в мирні часи ратував бідний нарід позичками на 70 прц...

І так до ночі. Перед десятою годиною вали пустіють. Залишаються непогашені ліхтарні та задумані каштани, що з легким подувом вітру шумлять собі якусь стару казку та передають один другому, що наслухалися про війну.

11. і 12. серпня 1914.

---

*) **Цей уступ у дужках сконфіскувала австрійська цензура.**

ли, що можуть добре поживитися й використовують ситуацію. Хіба лише хлібороби можуть між собою міняти збіжа за збіжа, бо за приватну продажу збіжа встановлені великі кари. Покупна ціна збіжа вже встановлена, а саме: пшениця — 172 чк. (дотепер на тутешньому вільному ринку 100 чк.), жито — 125 чк. (дотепер 70—100 чк.), кукурудза 102 чк. за метер (сотнар). Треба ще підкреслити, що кукурудза це одинокий хліб верховинця й дотепер на вільному ринку платили за неї по 70—87 чк. за метер. Крім того, покупці змушені будуть ще доплачувати до тої ціни ще яких 7—8 чк. на метрі за доставку. Приймаючи на увагу те, що на Закарпатті більш, як 70 проц. населення купує хліб, здебільша кукурудзу, яка в сусідніх краях Румунії й Мадярщині коштує яких 40—45 чк. за метер, можна собі уявити надзвичайне обурення голодної Верховини на останній розпорядок. Не можемо з дива вийти з тої „державнотворчої" політики, яку ведуть чеські аграрники. Ніби вони найнялися у мадярів плекати на Закарпатті мадярську ірреденту! Бож їм добре відомо, що продуценти-хлібороби, що можуть лишки свого хліба продавати на ринку, це переважно селяни **мадяри**, що позасідали богаті урожайні долини, а українське населення — це у великій частині лісові робітники та верховинці, що плекають худобу, а хліб купують, бо свого хліба їм ніколи не вистане навіть до Різдва.

Зміна шкільної політики на Закарпатті, яку має намір розпочати новий міністер освіти п. Крчмар змінами у шкільному рефераті, викликує в української інтелігенції, головно в молоді, сильне хвилювання. Хлібний монополь хвилює широке населення. Піднесення цін на хліб наповнює жахом голодного безробітного лісового робітника та пастиря-верховинця, бо в перспективі голодна смерть. Розпочата праця народовецького (українського) учительства над економічним піднесенням українського населення — тепер ледви чи зможе бути продовжувана. Розпочатаж кооперативна праця, яку досі аграрний режім вважав „українською ірредентою", лякається перешкод і від нових шкільних достойників-аграрників. Всетаки з нагоди заповідженої зміни шефа шк. реферату на Закарпатті пригадуємо відповідним чеським політичним чинникам, що в народовецькому (українському) учительському товаристві є 1318 зорганізованих учителів, тоді, коли в москвофільському „Учительском Товариществѣ" ледви чи набереться сотня дійсних членів, а не тих мертвих душ, що вже давно вийшли з нього. Цікавий факт: „товаріщество" вважає навіть голову українського учительського т-ва с.-д. посл. Гуснная ще й досі своїм членом та впоминається в нього за членські внески, бо мовляв нема його (Гусная) офіційної заяви про вихід із „товаріщества"...

Мимохіть насувається питання: чому чеська с.-д. партія так легко погоджується на керування шкільництвом на Закарпатті аграрами та чому чеські аграрники є водою на млин справжній ірреденті?! Коли досі ту ірреденту робили лише інтеліґенти-мадярони, що мріяли про поворот часів мадярського панування, то загадані кроки влади штовхають в їх обійми сірі маси бідного люду.

Ґен. Кусманек і українці.

Читачі „Діла" вже знають, що у Відні помер колишній командант перемиської твердині ґен. Кусманек.

Ті, що мали нагоду пережити обі облоги Перемишля російськими військами в 1914—1915 році, певно собі його пригадують. З рукою заложеною по наполеонськи за полу ґенеральського плаща, кожного дня відбував свій прохід: від дому при вул Міцкевича, в якому містилася команда фортеці, вулицями Францішканською, Ринком попід маґістрат аж до будинку старства над Сяном. Сивавий, зате здоровий мущина, ішов спокійним кроком і також спокійно витримував погляди соток прохожих, які з обличчя команданта окруженого міста бажали відчитувати военну ситуацію. Обличчя було заавжди однакове, завжди спокійне, завжди зрівноважене. Ішов сам і ніколи ніхто йому не товаришив.

На перемиському Ринку в ту пору концертувала орхестра гонведів у супроводі гарматніх вистрілів на фортах.

Імя ґен. Кусманека стало гомінке зараз на початку першої облоги Перемишля. Коли перекотилася через вулиці Перемишля лявіна австрійських військ, що тікали в повному безладі з півночі і зі сходу й гранули перші стріли з залізобетонних фортів Перемишля на привитання московським військам, побачили мешканці таємниче авто на вулиці Міцкевича. Поруч австрійського старшини сидів московський старшина з очима перевязаними білим платком. В брамі будинку команди твердині зняли йому платок і оба старшини подалися до нутра.

Був це російський парляментар, що привіз відручне письмо ґен. Радка-Дімітрієва, болгарського Наполеона з часу балканської війни, який тепер став головним вождом російської армії, що мала здобувати Перемишль. Письмо з пропозицією капітуляції, яке починалося словами: **Eure Excellenz! Das Glück hat k.u.k Armee verlassen...** Довге письмо з запевненнями, що коли фортеця добровільно піддасться, її обсада може числити на ласкаву поведінку.

Коротко відповів тоді ген Кусманек. Коротко й по військовому:

„Herr Kommandant! Ich finde es unter meiner Würde auf Ihr schimpfliches Ansinnen eine meritorische Antwort zu ertheilen. — Kommandant der Besatzung Przemyśl Gen. Kusmanek."

Ця відповідь зєднала досі майже невідомому ґенералові розголос і популярність. Цей розголос зріс ще більше, коли не вдався триденний наступ ген. Радка-Дімітрієва й коли перемиська фортеця осягнула славу нездобутої.

Прийшла друга облога Перемишля. Довга, монотонна з трагічним фіналом: капітуляції. Недавній герой ген. Кусманек, що зумів оборонити Перемишль перед лавами російських полків, не всилі був оборонити його перед голодом. Знищивши форти й всеціле майно, в дні 22. березня 1915 р. скапітулював.

Ґен. Кусманек це був тип справжнього австрійського ґенерала, які від часу Наполеона аж до упадку австро-угорської монархії вічно були ті самі. Або застарі — щоби не ображувати старенького цісаря Франц Йосифа, Австрія ніколи не відмолоджувала свого старшинського корпусу — або тільки ґенералами. Тим другим типом був власне ген. Кусманек. У справах, що виходили поза обсяг його стратеґічних міркувань, була це комплетна **tabula rasa**. Тому шукав дорадників і їх слово було для нього рішаюче.

Завдяки цьому його відношення до українців було неприхильне. Заслуга це одного з адютантів ген. Кусманека, перемиського адвоката, капітана д-ра Блажовського. У довоєнних часах була це відома фігура серед перемиської Польонії. Сам народовий демократ, який ніколи не скривав своїх антипатій до українців, дуже зручно використовував непоінформованість свого шефа в політично-національних справах й відповідно його настроював, коли цього вимагала потреба. Українці були тільки зрадниками, москвофілами, вони найбільше переходили на сторону москалів, передавали всякі тайни, малощо, що не були причиною голоду в фортеці. З другої сторони виєднував для поляків усякі полекші й привілеї. Завдяки його заходам почала появлятися в Перемишлі в часі облоги ґазета „Земя Пшемиска", в салях Робітникого Дому стали давати польські театральні вистави і т. д.

Ген. Кусманек став невольною маріонеткою в руках зручного політичного грача й він робив усе те, що цей йому нашіптував. Не оминула лють ґенерала й пок. перемиського єпископа К. Чеховича, що лишився в Перемишлі, не зважаючи на те, що це переходить його старечі сили. Нераз мусів старенький Владика вислухувати напімнень ген. Кусманека та боронити добре імя українців перед інсинуаціями й наклепами. Виголошувати мусів навіть проповіді до українських вояків у великій салі Робітничого Дому.

На щастя, на тім скінчилося. Перемишль відтятий був від світу — до Талергофу нікого не можна було вивезти.

А в ту саму пору на передпіллях перемиських фортів і в самих фортах стояв наш Іван зпід Бродів, Бережан чи Коломиї, стояв перемерзлий, босий і голодний, зпід снігу випорпував замерзлу картоплю й буряки, здобуваючи славу для ген. Кусманека і його прибічників. Інші переходили, коли вже надто голод дошкулював, воліли неволю, а він стояв, хоч міг так легко дістатися до своєї рідні.

Цього не знав і не розумів ґен. Кусманек, а його дорадник, хоч і знав, то мовчав.

Помер ген. Кусманек у забутті. Помер якраз у 20-ті роковини тієї хвилини, коли йому передавали оборону найбільшої австрійської фортеці на Сході.

I. Камінський.

Морські зброєння.

ВАШИНҐТОН, 16. 8. ПАТ. Департамент маринарки став сьогодні розглядати оферти на будову 4 нових кружляків, 14 торпедовців і 6 підводних суден. Після тієї будови Зл. Держави не дійдуть ще до границі, встановленої морською умовою в Льондоні.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Преса оголошує, що японський премієр Окада згодився виповісти морські умови у Вашинґтоні і Льондоні, щоби перевести доцільніші морські зброєння.

Кари на альжирських погромників.

З Альжиру повідомляють, що 70 арабів, які брали участь у жидівському погромі в Константіні, засуджено на кару вязниці від 2 до 3. років.

Паризький щоденник „Ле Популер" веде дальше кампанію проти губернатора Альжиру, Карда, домагаючись його уступлення за те, що не зробив нічого, щоби недопустити до погромів.

Пригода Ґерінґа з автом.

Як повідомляють з Мнихену, самохід, яким міністер республики і пруський премієр Ґерінґ їхав до Берхтесґаден, зударився з вантажним самоходом. Ґерінґ потовк собі сильно праве рамя, причому відломки скла покалічили йому лице і колін. Інші особи, що їхали з Ґерінґом, також потовклися. Ранених відставлено у шпиталю, де їх перевязано. За кілька годин Ґерінґ покинув шпиталь і поїхав до своєї літньої резиденції в Оберзальцбурґ. Тут відвідав його Гітлер, що теж перебуває в тій околиці.

Гітлер і Райхсвера.

Німецький ґенерал про рівноправність.

„Пті Журналь" помістив інтерву журналіста Станислава де ля Рошфуко з німецьким ґенералом фон Райхенав. Ґенерал фон Райхенав запевнив свого співбесідника, що Гітлер обєднав у своїх руках два найвищі уряди в Німеччині тільки завдяки повній гармонії між райхсверою і вождом. Присяга райхсвери на вірність вождові підкреслила виразно цю тісну співпрацю між Гітлером і ґенеральним штабом.

Про події з 30. червня ц. р. ґенерал фон Райхенав заявив: згадані події виявили світові (коли він про це вже давніше не знав), що пробоєві відділи є наскрізь політичні, а не мілітарні формації. Канц. Гітлер сказав своє слово, коли він відмовив домаганню Рема приділити пробоєві відділи до райхсвери. Ми любимо його тому, що він показався правдивим вояком. Армія подивляє особисту відвагу канцлера і я підкреслюю його слова, які він сказав: „Райхсвера може мені довіряти, як я їй довіряю". Наша вірність урядові необмежена. Ми всі одним фронтом стоїмо за вождом і цінимо його співробітника ґенерала Ґерінґа, який обєднав зі своєю непохитною вірністю прикмети вожда та державного мужа. Запевнення, начебто ми (ґенерали) піддержували реакційний, або монархістичний рух, фальшиві. Смерть Шляйхера, нашого давнішого шефа, викликала жаль, але ми тієї думки, що він від довшого часу повинен був бути вояком.'

Шляйхер, — заявив між іншим ґенерал фон Райхенав, — був від уродження змовником. Взагалі не зрозуміле, як це колишній міністр райхсвери хотів дійти до влади при допомозі пробоєвих відділів. Його взаємини з Ремом усім відомі. Ствердження, що він поважно числив на Францію, сподіваючися полекш при виконуванні програми нового уряду. „Я не докоряю вашій державі, але рішуче кажу, що Шляйхер числив на Францію. Це болюче, що старшина так легко втратив у політиці прикмети свого звання. Це було нещастям у випадку зі Шляйхером. Він призабув, що послух є першим військовим наказом".

На питання журналіста, чи ґенерал фон Райхенав бажає розброєної конвенції, дістав відповідь: „Чи я собі її бажаю! Для мене „рівноправність" мусить йти рука в руку з французько-німецьким зближенням, бо в противному випадку виринуть наново технічні трудноші, як тільки конвенція прибрала би нові форми. Бо теперішній зріст зброєння вимагає невідклично, щоби правильні відношення час від часу узгіднити. Коли конвенція не започаткує нової політики, тоді завжди виринуть трудноші між нашими державами. Відомо, що Франція не має зрозуміння, що єдиною державою, яка її може в Европі запевнити безпеку це Німеччина. Ми її сусіди. Ми маємо визначні військові достави. Ми не потребуємо нікого більше боятися і ви могли би позбутися страху за свою безпеку.

На питання француза, які будуть ґарантії, що Німеччина додержить конвенцію, ґенерал відповів, що райхсвера нічого більше не бажає, тільки леґально розвиватися. „Нас болить, коли ставляться до німців як до паріїв. Всі німці хотять, щоб їх шанували, а зброєння вважають необхідними для своєї держави".

„Армія бажає шанувати порозуміння, але годі вимагати від нас неможливого. Як довго накидають нам домагання, щоби ми вибирали або між розброєнням нашої держави, що опиниться серед озброєних держав, або повне озброєне поготівля, — доти не може бути між нами ніякого довіря. Ви призбіляли нам рівноправність; додержіть своєї обіцянки, а ми покажемо вам, що німецька армія не змагає до опанування, але вимагає, щоби її признали розвиток у світі згідно з її славним минулим.'

*

До цього інтерву додав французький журналіст такі замітки: „Можна мати ріжні погляди на ідеї ґенерала, але треба підкреслити, що він не заперечував потреби німецьких зброєнь. Він домагався для своєї держави рівноправности і цю вимогу піддержує він з кожним німцем".

Нова фінансова панама у Франції.

Як повідомляють із Парижа, у Вітрі-ле-Францеа відкрито новий великий скандал, в який є вмішана велика рільничо-промислова фірма. Підприємство, що займається закупном і продажю збіжа, припинило нагло виплату. Пасива цього товариства сягають 15 міліонів франків. Багато кредитових заведень і торговців ошукано на грубі міліони.

Совіти не спішаться до Ліґи Націй.

ЛЬОНДОН, ПАТ. У звязку з поголосками з Женеви, що Совіти рішили вступити в найближчому часі до Ліґи Націй, кореспондент бюра Райтера в Москві одержав таке урядове вияснення. Всупереч інформаціям, оголошеним у чужих краях, що Совіти задумують звернутися за членством Ліґи Націй в найближчому місяці, заявлено, що досі Совіти не сформулували ще остаточно своїх плянів у відношенні до Ліґи Націй.

——о——

Змова проти манджурської влади.

ЛЬОНДОН, ПАТ. „Дейлі Експрес" довідується з Харбіна, що манджурська влада викрила величезну змову, інспіровану Совітами. Орґанізація задумувала вбити провідні особистости манджурського уряду, шефа японської військової місії та жандармерії. Осередок змови находився в місті Суі-Фе-Го, причому урядовці совітського консуляту в тім місті кермували цілою акцією.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 18. СЕРПНЯ 1934.

НИКУЛАЄ ДОРІАРКУЛ. 3)

ЗІ СТОЛИЦІ СТЕПАНА ВЕЛИКОГО

III. ВЧИТЕЛІ І ШКОЛЯРІ.

— А до якої партії належать твої колеґи?

— Двох із них авересканців, а решта самі ліберали. Директор, здається, безпартійний. Найбільшим ліберальним крикуном є професор державної мови, Сіміон Іванович Богач, кажуть, що міліонер. На патріотизмі чи лібералізмі зробив маєток... Мав якісь достави для війська...

— Які тут математики?

— Хотінчан і Лельку...

— Я їх обох знаю. Колеґи з університету.

— Нічого собі люди. Один трохи картяр, а другий трохи прихильник Вакха і як приносить йому жертву, то трохи рабіят...

— А твій товариш по фаху?

—Маю їх двох. Старший, колишній директор, Костаки Прокопович, симпатична людина, учень Клявса і Зіса*), а другий, молодший, такий собі нічого, тільки дуже гострий, дає дітям страшну школу, вимагає усе до останніх подробиць. Я всіх учителів знаю, здається, краще, як директор, бо я що днини у когось. Учусь у них державної мови, госпітуючи їх години на приказ високого директоріяту „пинтру инструкціунеа публікн" (для освіти загальної).

— Якто? Колишній директор знов учить?

— Румуни його зараз скинули з директури, як тільки сюди прийшли за австрійський патріотизм і дали йому нуждeнну емеритуру, з якої він не міг вижити; тому впросився назад на суплента до гімназії, де був колись директором.

До його характеристики ще тобі додам: у дверях кожної кляси є дірки у висоті яких 170 цм. від помосту. Колисьто питав я Гавра, що ті дірки до кожної кляси мають означати. А Гавр мені каже: „Спитайте краще свого старшого товариша по фаху, то він вам це пояснить". — Кого, Прокоповича? — Так, так. — То він ті діри казав повиверчувати? — Аякже. — Як був директором, узував кальоші та йшов собі тихенько коридором і заглядав тільки крізь дірку до кляси, що там діється.

— А що то за Прокопович? Може це батько професора університету?

— Ні. Але певно якийсь свояк. Може стрий. Усі Прокоповичі це поповичі. — Цей наш колишній директор це брат того Прокоповича з Дорни-Ватри, інспектора лісів...

— Ага, того, що в листопаді 1918 р. витав перший румунів у Дорні, а опісля дістав від якогось сержанта „дуозечі ші чінчі" (двацять пять буків)?

— Так, так, того самого. А твій директор, Семене, що то за людина?

— Це великий ліберал, шурин міністра, д-р Білецький...

— Вже прізвище вказує, що це румун з діда-прадіда... А як він поводиться?

— До мене зразу ставився дуже недовірливо і давав мені навіть це відчувати. Але тепер, здається, переконався, що працюю, як слід, і змінив мабуть свій погляд у мою користь.

— А яких товаришів маєш?

— Добрих, навіть дуже симпатичних. Є тільки у нас один молодик, що вчить французького, а знає ту мову, мабуть, не багато краще, як я. То собі цікава штука... Зарозумільчак страшний... Ти певно іще щось подібного не бачив... На всіх нас дивиться згори... Нікому руки не подає. Може ще трохи директора вважає собі рівним... І то нужда без іспиту...

— На щож він такий зарозумілий?

— Здається, що на свою національність. — Належить до національности наших західних сусідів. Я вже досить богато людей бачив, але такої фуми я ще ніколи не бачив. Всі його у нас не люблять. Директор також. Напевно на рік у нас не буде.

— Ей! Що собі там з якогось дурня робити! Зрештою дурвота це інтернаціональна чеснота.

— Це правда. Але все таки неприємно сходитися з такими людьми.

— А якже твоє місто? Яка там сторона?

— Сторона дуже гарна. Гори, ліси... Але містечко це властиво велике село. Сучава насупроти Кимпулюнґа — столиця...

— А є там у ґімназії які наші діти?

— Є один наш хлопець, про якого знаю, син місцевого листаря. Але я його не вчу. А тут є які?

— Є щось пять.

— Православні, уніяти?

— Щось трьох православних, а двох уніятів. Є певно православних більше, але вони до нашої національности бояться признатись. Несвідомі. Як про це іде, то можу тобі на цю тему дещо сказати. Колисьто був я на заступстві з одним румунським відділі третьої кляси. Що там мені було робити в чужій клясі? І я собі балакав з дітьми. Кілька фраз говорю вже гладко: „Кум ти кями" (як зовешся)? „Ди унде ешті" (відки ти є)? „Чіни ешті татиль тив (хто твій батько)? І питаю так хлопців: одного, другого, третього... Румунів уже пізнаю з лиця... Питаю одного хлопця, неподібного на румуна: Кум ти кями ?— Вусик — Ди унде ешті? — Дін Мерецея... Мерецея це ваше українське село. До війни була там наша школа. — Питаю другого такого гарного білого хлопця: Кум ти кями? — Вінарски. — Ди унде ешті? — Дін Гатна. — Гатна це друге українське село коло Сучави. Також і тут перед війною була українська школа. — А під самою Сучавою зараз на сході це Іпотешти. Це також українське село, з якого діти ходять тут до школи — і будуть колись запевно румунами.

(Продовження буде.)

*) Колишні славні професори у Відні (Клявс — зольог, а Зіс — ччольог).

Карієра і сила Кемаля Паші.

Краківський „Час" помістив цікаві нариси визначного польського публіциста і мандрівника, Лєона Янта-Полчинського про кількох теперішніх володарів: Мустафу Кемаля, Сталіна та Гітлера. Ці нариси приносять чимало життєписного матеріялу для характеристики, як ці люди дійшли до теперішніх своїх становищ.

„Уроджений у Сальоніках виховувався дитиною у стайні як хлопець на послуги. Якимсь чудом дістався до школи кадетів і хоч утікав звідти кілька разів, скінчив її зі свідоцтвом, яке від того часу буде повторятися в оцінках його характеру всіми його наставниками: „Дуже талановитий, але неслухняний, антипатичний, бурмило, самотник".

Велика хвилина прийшла для нього, коли як полководець непереможеного відтинка на фронті відмовився приняти умови перемиря і миру в Тріянон. Можна твердити, що енергія одної людини вміла протиставитися волі цілого світа, бо не тільки державам, які обговорювали умови, але і султанському урядові, що бачив спасення краю, коли прийме ці умови. Що більше, уряд уважав, що ці умови відповідають психічному станові зовсім виснаженого, матеріяльно і морально, народу, що програв так багато воєн (триполітанська, балканська і світова).

„Тому, що Кемаль не мав регулярного війська ані военного матеріялу, Венізельос запропонував конференції переможців екзекуцію договору, і цю оферту приняв запопадливо, фінансуючи її Захаров. Кемаль умів влити у здеморалізований нарід волю і гордість для нового спротиву, вмів зорганізувати військо з неслухняних роз-орошенців з таким наслідком, що нарешті грецькі війська мусіли відступати у безладній утечі і вся могутність Англії не вміла їх стримати.

Це все дані до винняткової ролі Кемаля. Зліквідував він ціле грецьке осадництво в Малій Азії, викинув вірмен із краю — і це були кервавї та жорстокі наслідки перемоги, яку він здобув без нічиєї підмоги, бо всі пропоновані підтримки відкинув Кемаль із гордим словом: „Нема гноблених і гнобителів, є тільки бездарні і сильні".

Безпосередній наслідок його перемоги був упадок султанату і відокремлення каліфату. Султан утікає, Кемаль займає Константинопіль під носом великого англійського комісаря льорда Гарінгтона; накидає свою волю парляментові в Анґорі проголошує республику, в якій стає президентом, премієр-міністром, головним вождем і головою Народньої Партії.

Нарід приняв його як спасителя, бо волів диктатора, ніж голод. Кемаль виступає проти мусулманської релігії. Відбирає каліфові доходи, манастирі та ченці щезають. Далі реформує він одяг, уводить метричну міру, латинську азбуку, григоріянський календар.

Буцімто европеїзує Туреччину, але одночасно піддтримує щораз сильніше її націоналізм гаслом: „Туреччина для турків". Виступає проти виборів, до яких земляки його ще не дозріли.

Кемаль порозумівся з новим перським шахом, що мав подібну карієру, як він. Різа Паглеві позбувся англійського панування на нафтових територіях, навіть заборонив Англії зробити у Персії летовище.

Тепер Кемаль дає почин до балканського порозуміння; якби таке порозуміння було можливе, то повстав би новий союз із 60 міліонами людей.

Як прийшло до Лугового городу у Львові?

У звязку з оголошенням терміну посвячення площі.

II.

КВІТИ ЛУГОВИЧОК.

На прикрашення площі привіз Луг з Лопушної бобрецького повіту 4 корчі калини і кількасот маленьких смерічок. Луг з Горбачів ...ського пов. рожі та кількадесять смерічок. Луг з Чижикова 3 морви і волоский оріх, Луг зі Скнилова кількадесять корчів цвітів, як твозників, дзвіночки і т. д.

Все це львівські Луговички позасаджували, хоча підчас страшної посухи багато смерічок зогнуло. Малий майдан був скінчений, а посіяна трава та квіти чекали на дощ, який — на жаль — казав на себе довго ждати.

КІНЕЦЬ СПОРУ ЗА ПЛОЩУ.

Переговори з бувшим державцем ґрунту Малковським добігали до кінця. О. Ігумен Лучинський подарував огородникові на відчіпне невиплаченої держави 400 зол., Головна Старшина зобовязалася до відчіпного додати ще 100 зол., вивезти своїм коштом до 500 фір інспектової землі, та зголилася, що його інспекти будуть стояти за площі аж до липня. Бувший державець зобовязався віддати в посідання Лугу всі ґрунта.

ГОЛОВНІ РОБОТИ НАД МАЙДАНОМ.

Приступлено до роботи над головним майданом в Луговім Городі. Тут чекала нас страшна праця. 50 м. ґрунту було сяк-так рівних, зате треба було скопати частину гори на 50 м. вглиб і 40 м. вширш. Гора ця доходила до 9 м. висоти. Цієї роботи не можна було зробити тачками. 13. травня випозичено 2 залізні візки, заложено шини і візками почалася робота при скопуванні і плянтуванні головного майдану. Йшли дні за днями, а візки скрипіли на шинах, перевертали ся зі землею та крок за кроком гора поступалася. Вже й квіти зійшли, трава зазеленіла, сад відцвив, а візки один за другим день і ніч набирали землю та перевозили. Треба було корчувати великі дерева. При праці два луговики перестудилися і дістали запалення легенів. Кількох луговиків побило собі ноги, але праця йшла, бо треба було перевезти около 25.000 метрів кубічних землі. Серед роботи не було спочинку. Не перешкаджали і дощі ні бурі та громи, лопати рили землю, накидали на важкі візки, а візки котилися по шинах.

ЗВІДКИ ПРИЙШЛИ ГРОШІ?

Не просив „Луг" у тій роботі у нікого помочі. Не витягав жебрачої руки до українського громадянства. Все робили луговики своїми коштами ... та грішми, які змогли позичити на власні ... підписи. Тільки один український діяч, член „Лугу", прийшов з грошевою помічю і йому Лугова орґанізація дуже вдячна, як також і ОО. Василіянам за піднаєм городу.

Противники Лугової орґанізації дивилися на ту мозольну працю і розсівали поголоски, що Лугова орґанізація дістала гроші від Уряду Фізичного Виховання, чи від якої іншої державної установи. І тут Головна Старшина заявляє, що не те, що не дістала підмоги на площу від У. Ф. В. і П. В. чи від якогось іншого державного уряду чи інституції, або допомоги від чоловіка неукраїнця, але навіть до нікого за грішми не зверталася.

Поза помічю того українського діяча Лугового Добродія, позичив „Луг" 1.000 зол. в одному українському банку, при чому слід зазначити „про меморія", що Земельний Банк Гіпотечний у Львові відкинув просьбу позичити „Лугові" 1000 зол. на добрі векслеві підписи.

ЛИХО З ПАРКАНОМ.

21. липня прийшов дозвіл з львівського маґістрату на будову огорожі і роздягальні. Справа огорожі тягнулася дуже довго, ще від початку травня і переходила ріжні перипетії. Пять днів і пять ночей пішло на поставлення 500 м. паркану. Але ледви останній цвях був вбитий у дошки паркану, як явився 27. липня комісар з маґістрату дільниці І. та заборонив роботу. Всі входи до Лугового Городу запечатав печатками. Причина, — що паркан погано виставлений!

ЗАВЕРШЕНА ПРАЦЯ.

Плянтування великого майдану скінчилося аж 7. серпня. 8. серпня насипано дрібну поволоку чорної землі на верх, та засіяло травою. Траву поборгував „Центросоюз".

Майдан обведено ровом, шкарпи обсаджено дерням. Майдан по тримісячній праці скінчений. Роботами на майдані кермував член Головної Старшини хор. Савчак. Поміри на площі робив кілька разів інж. Рижевський. Роботами коло будови керниці, ставлення паркану та роботами при дереві кермував дес. Дубас.

В Луговому Городі було джерело, колишня керниця, яку відчищено та викопано, вставлено бетони, а коло керниці будуеться туші для вправляючих.

Є в городі одно дуже гарне місце около 50 м. квадр. На ньому ростуть великі липи та каштани. Це місце приладив гарно в колесо ст. дес. Черкес разом зі своєю 7. четою. Засадив квіти, виложив травником, так, що під старими липами можна вигідно сісти та відпочати. Хор. І. Мамчак почав з іншими луговиками робити тенісовий корт.

Луговий Город менше-більше придатний до вжитку. Не є він такий гарний, якби повинен бути, бо ще дуже богато праці треба вложити, щоби все привести до зразкового порядку. В городі багато зелені та квітів. Тим він ріжниться від інших львівських спортових майданів.

Загалом дотепер вложено на упорядкування Лугового Городу *2754 робочих днів*. Це праця величезна. Колиб хотіла одна людина те все зробити, мусіла би працювати день в день 7 і пів року. Богато праці і богато гроша треба буде вложити осінню та на весні, щоби Луговий Город став дійсним гарним парком. Тут серед дерев, зелені та квітів моглиб вільні хвилі переводити луговики та луговички на спортових грах, забавах, купатися у промінях ясного сонця та під тушами огрітої сонцем води. Рівнож щоби й нечлени Лугу, громадяни, могли в Луговому Городі відпочати на сонячній купелі чи на грі в теніс, або хочаб навіть посидіти в холодку у тіні великих дерев...

Смерть спортовця.

РИМ, 16. 8. ПАТ. Вчора в часі самоходових перегонів склалася катастрофа, в якій згинув знаний італійський автомобіліст Моля. Він хотів виминути два інші вози, їдучи зі швидкістю 270 км. на годину. Нараз віз відскочив і Моля викинуло на 20 метрів, де він ударив головою об дерево і згинув на місці. Мав 23 роки.

— До Відня прибув Папен обняти становище німецького посла.

— В кількох місцевостях Ірляндії поперетинано телеґрафічні дроти, наслідком чого повстали комунікаційні трудноші між Корком і Дебліном.

Студії у високих школах.

ПРО ВЕТЕРИНАРНІ СТУДІЇ У ЛЬВОВІ.

Студії в Академії Ветеринарної Медицини у Львові тревають теоретично 14 триместрів (4 роки і 2 триместри); в дійсности, до осягнення диплому ветеринарного лікаря треба 6 літ. На студії приймають обмежене число (нумерус клявзус). Студіювати можуть також жінки. Програма студій вимагає точно ходити на всі виклади і вправи (ляборраторії, просекторі, клініки, тощо), себто постійного побуту у Львові. Система: два іспити річні — переходові і три дипльомові — державні. Диплом управнює до виконування практики в цілій Польщі. Кандидати(ки) на перший рік, так цьогорічні абсольв. гім., як і ті, що вже колись старались і їх не приняли, обовязані піддатись лікарським оглядинам **в дні 11. вересня ц. р.** Перед лікарськими оглядинами кандидати зголошуються у квестурі Ветеринарної Академії у Львові, вул. Кохановського 67, виконовують там карту поручаючу до лікарської комісії і складають рівночасно квоту 24 зол. на кошти лікарських оглядин, вступного іспиту і маніпуляційні. Карти поручаючі виповнюють кандидати читко, наклеюють свою знимку фот. Ці формальности з поручаючими картами найкраще полагодити скоріше. Можна також почтою покриваючи порто, щоби без зайвого поспіху і спізнювання речинців, зголоситись особисто вже з готовими картами поручаючими у дижурного „Олеки Здровотної" при вул. Гавзнера 9, дня **11. вересня ц. р.,** в год. від 8—11 і від 15—17, який залагодить формальности і спрямує кандидата до одної з урядуючих лікарських Комісій. Після оглядин кандидат дістає посвідку, яку треба зберегти і долучити пізніше до подання у спр. приняття на Академію, бо подань без цієї посвідки не будуть розглядати. Звертаємо увагу, щоби не спізнити назначеного речинця, бо це спричинить неприняття на Академію.

Після лікарських оглядин кандидати вносять до Ректорату Ак. Вет. Мед. вул. Кохановського 67 подання в спр. приняття в часі від **13—18. вересня.** До подання треба долучити: 1) посвідку лікарських оглядин, 2) свідоцтво зрілости з гімназії, клясичної або гуманістичної, 3) документ, що стверджує відношення до військової служби, 4) власноручно написаний життепис, 5) квіт квестури на заплачену квоту 24 зол., 6) свідоцтво моральности, в разі перерви в студіях більшої, як один рік. Кандидати, що внесли подання в приписаному речинці, зголошуються **особисто в днях 24. і 25. вересня** до вступного іспиту, у порядку який буде поданий на таблиці оголошень Ректорату. Тема іспиту є тайною. Звичайно вимагають загального знання природничих наук — хемії, фізики, зоольогії, ботаніки, елементарних відомостей з анатомії загальної фізольогії, тощо і латини. Побажане є знання чужих мов, які можна в часі студій поглибити, бо на Академії істнують лекторати англійської, французької і німецької мови. Кандидати, що переносяться на Академію з інших Високих Шкіл долучують крім згаданих залучників, ще 7) посвідку зданих іспитів у попередній В. Школі, 8) свідоцтво відходу, 9) книжечку леґітимаційну (індекс). Кандидатів тих не обовязує вступний іспит і оплата за нього (10 зол.).

Усі приняті кандидати, — імя їх буде оголошене на таблиці. — вписуються негайно, а найдальше до **6. жовтня** на Академію на осібних блянкетах виданих у Квестурі і вплачують обовязкові студенські оплати — для I року 30 зол. вписове і 320 зол. оплата — можна вплачувати у двох ратах. Прожиток у Львові коштує скромно 60—80 зол. місячно.

Накінці зазначуємо, що студенти українці Вет. Мед. у Львові обєднуються у своєму професійному студ. Т-ві „Ватра" і користають з його агенд. Громадянським обовязком усіх новопринятих є вписатися до цього свого Т-ва. Крім цього всі кандидати можуть долучувати до своїх подань у спр. приняття також опінії від Т-ва „Ватра", за якими як також за всякими інформаціями про ветеринарні студії у Львові звертатись на адресу: Роман Білозор, студент вет. мед., Рава Руська, вул. Пілсудського 33, залучуючи марку на відповідь. За інформаціями звертатись також на адресу Ректорат Академії Медицини Ветеринарної у Львові, вул. Кохановського 67 (адресувати по польськи) з залученням на відповідь.

За ферійну комісію Т-ва „ВАТРА":
Роман Білозор, секретар.

Вияснення п. Л. Романчич.

Редакція нашого часопису дістала нині листа від нашої землячки п. А. Романчич, яка перебуваючи постійно у подорожі щойно тепер перечитала у ч. 210. „Діла" зреферовану свою розмову з одним із наших діячів. У присланій нам статті вона найшла деякі важніші помилки, які прохає спростувати. Ось ці спростування:

П. А. Романчич не була в еп. Бучка, а еп. Будку тільки принагідно стрінула на Святі Сокола. Не говорила вона теж, що жиди в Канаді ставляться до нас неприхильно; єдиного випадку зі Шварцбартом не слід узагальнювати і тут теж грали інші мотиви, а не відношення жидів до українців.

Також справа латинізації представляється в Канаді зовсім інакше і звязок її з консулятом ніпричому. Невірно теж зображена справа денаціоналізації.

Автор інтервю, як бачимо, списав розмову пізніше сам із памяти і не дав прочитати рукопису п. А. Романчич, якій дуже залежить на тому, щоби земляки в Канаді, що дістають наш часопис, не дивувалися, як вона могла дозволити собі на деякі неточности.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 18. СЕРПНЯ 1934.

ПЕТРО МЕЧНИК.

ПСИХОТЕХНІКА

й її роля у професійному порадництві.

ВСТУП.

Справою професійного, на психотехнічних основах опертого порадництва стало наше громадянство цікавитися щойно з того часу, як при „Рідній Школі" відкрито „Українську Порадню для вибору звання", що має служити потребам такого саме порадництва.

Факт існування тієї молодої установи, як теж декілька коротеньких вісток про неї, що стали останніми місяцями появлятися на сторінках нашої преси, дали спонуку до деяких непорозумінь, а то й застережень.

Мають вони, здається, двояке джерело. Перше з них, — це погляд, що хоча справа вибору звання й раціональної підготовки до нього є безперечно не тільки основною проблемою в житті кожної молодої одиниці, але побіч цього є також справою першорядного значіння в житті й розвою цілої нації, — то все таки з огляду на сьогоднішню невідрадну дійсність, на загальне безробіття, на недостачу обєктивних умовин до того, щоби одиниця могла при виборі професійної праці йти свобідно за своїми субєктивними тенденціями й їх згідно зі своїми уподобаннями й бажаннями заспокоїти, з огляду на те все якесь порадництво у справі вибору звання, або якась підготовка до нього, сьогодні не можуть мати ніякої реальної основи. Бож прецінь нащо, мовляв, вщіплювати молодій людині любов до якогось конкретного заняття, який хосен з попередньої підготовки до нього, що тут можна говорити про якісь хочби й фахові досліди працездатности до майбутньої професійної праці, що поможе якась порада, — коли з огляду на політичні і суспільні відносини це майбутнє молодої одиниці запечатане сьома печатьми, а звання накине їй сліпий попадок!...

Не торкаючись покищо на вступі тієї сумної дійсности, — моїм бажанням є подати тут річеву й безсторонню інформацію про те, що таке психотехніка та професійне (фахове) порадництво, бо уважаю, що недостача серед загалу ясного погляду про зміст цих двох понять є чи не головним джерелом усяких упереджень і непорозумінь.

Професійне порадництво, що від великої війни незвичайно поширилося в Америці й Европі, де нині кожна культурна країна має вже численні окремі установи, що обслуговують цю важну ділянку суспільного життя народів — спирається на психотехніці.

ЩО ТАКЕ ПСИХОТЕХНІКА?

§. 1. Психотехніка — ділянка прикладної психольоґії.

Психотехніка — це практична, скажім, галузь знання, що має заспокоювати практичні, життеві потреби, а вийшла вона з психольоґії і є одною із її ділянок.

Психотехніка повстала на ґрунті психольоґії щойно тоді, коли розроблено всесторонно психольоґічний експеримент і коли усвідомлено собі потребу прикласти осяги загальної психольоґії до конкретних, практичних цілей. Відомо, що давня психольоґія не журилася тими потребами, вона слідила людську психіку в її типових проявах, т. зн. обсервувала, аналізувала, реєструвала, системізувала, описувала й пояснювала психічні прояви та диспозиції не якоїсь одної людини, а людини „взагалі", отже людини, що реально неіснує. Таким чином давня психольоґія хоч і здобула деякі осяги, хоч удалося їй устійнити й сформувати деякі закони, що їм підчиняється сфера людського духа, — то всеж ті осяги мали чисто теоретичну, наукову вартість, — а життя одиниць небагато з них користало. Щойно напереломі й у перших роках нашого століття, коли віденський психіятр **Жигмонт Фройд (Freud)** своєрідньою методою т. зв. **психоаналізи** став добиратися до глибин людської психіки, щоби з них видобути на денне світло ті т. зв. **комплекси,** себто сильно чуттево закрашені уявління що їх в якомусь важному моменті життя одиниці свідомість зіпхнула у темряву підсвідомости, де вони, на думку Фройда, детермінують деякі роди невроз, психічного розладдя і недуг (пр. загально поширеної істерії), — щоби, добуваючи ці комплекси на поле свідомости, тим чином ці аномалії і розладдя лікувати, — щойно тоді зродилася свідомість і в інших визначних дослідників людського духа перейти від абстрактних міркувань на терен практичного, індивідуального життя, займатися сферою психіки поодиноких людей і старатися не тільки її всесторонно пізнати й зрозуміти, але в кожному конкретному випадкові прийти їй з радою й допомогою. Так повстають психольоґічні напрямки, відомі під назвою **„диференційної психольоґії"**, яка в найзагальнішому досліджує індивідуальні відміни та ріжниці у психічній структурі одиниць, — далі **психопатольоґії,** себто науки про патольоґічні прояви людського духа, — **психольоґії дитини** та **педагоґічної психольоґії, а** м. і. також і **психотехніки.** В найширшому значінні, яке надає цьому поняттю **Гуґо Мюнстерберг**[1]), психотехніка — це психольоґія прикладена до практичних потреб. В цьому розумінні психотехнікою є й **психотерапія, суґестія, виховання** і т. і. Одначе сьогодні тієї назви уживають звичайно у вужчому значінні, а саме як **практичної науки, що теоретичні здобутки психольоґії прикладає до потреб економічного й господарського життя, до техніки, ходу й економіки процесу праці (тейльоризм), до розслідів інтеліґенції та фахової (професійної) придатности.** Можна теж коротко сказати за **Медем**[2]): **Психотехніка — це експериментальна психольоґія на службі господарського життя.**

Зазначимо вже тут, що відношення психотехніки до економ. й господарського життя таке, що вона намагається розслідити, чи й наскільки одиниця своїми психофізичними при-

[1]) H. Münsterberg: Grundzüge der Psychotechnik Leipzig. 1920.

[2]) Порівняй: W. Moede, Die experimentelle Psychologie im Dienste des Wirtschaftslebens, 1923.

Масові арештування большевицьких урядовців.

Военний стан на східно-китайській залізниці.

МОСКВА, 16. 8. ПАТ. Агенція ТАСС повідомляє з Хабаровська, що в ночі з 13. на 14. серпня п. р. почалися численні арештування урядовців східно-китайської залізниці. Арештували 19 залізничих урядовців, большевицьких громадян, а між ними начальників найбільших станцій. Добре поінформовані кола в Харбіні кажуть, що ті арештування започаткували провокацію на ширшу мірку. Вони мають доказати, що численні напади бандитів на східно-китайську залізницю, залізничі катастрофи, напади на дворці і містечка, схоплювання урядовців та переслідування урядовців і їх родин, організували самі большевицькі урядовці. Кружляють вістки, що ці арештування є покищо початком арештувань на більшу мірку. Сподіються дальших масових арештувань, а крім того проголошення военного стану на східно-китайській залізниці. Большевики кажуть, що дотеперішні арештування є новим натиском Манджурії на хід переговорів про продажу східно-китайської залізниці.

Інтервенція СССР безуспішна.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Агенція Ренго повідомляє, що манджурська влада відкинула домагання СССР звільнити 20 большевицьких урядовців, східно-китайської залізниці, арештованих під замітом участи у змові проти Манджурії і Японії.

Домагаються 150.000 долярів окупу.

ТОРОНТО, 16. 8. ПАТ. Вчора вхопили тут бандити знаного броварника Лябата, щоби вимусити від нього окуп 150.000 долярів. Це перший того роду злочин в історії Канади і викликав обурення цілого краю, який бачить у цьому руку американських гангстерів. Як здогадуються, Легата вхоплено до стейту Мічіген у Зл. Державах.

ТОРОНТО, 16. 8. ПАТ. Брат схопленого броварника-міліонера одержав двічі телефонічно пригадку, щоби заплатив окуп. Означений речинець на сплату окупу минув нині в год. 1-ій пополуд. Родина схопленого броварника одержала від нього листа: „зробіть усе можливе, щоби мене звільнили і виконайте прикази.

кметами, нахилами та уподобаннями підходить до якоїсь конкретної праці (пр. тієї, про яку вона сама старається), — а з другого боку, до якої саме праці дана одиниця найкраще надається. Є це, як бачимо, справа професійного, або як загально говоримо, фахового порадництва.

Зміст поняття, що криється під назвою „психотехніка", стане нам ясніший, коли усвідомимо собі, як повставала і розвивалася та практична галузь знання, її сьогоднішний стан, обсяг її досліду і методи, якими вона користується.

§. 2. Вибір звання, неопертий на основах психотехніки.

Спинімся коротко на тім, як підбирали давніше й як підбирають собі ще сьогодні люди своє звання та професійну працю там, де цей вибір не йде по лінії фахового порадництва, опертого на психотехнічних основах.

Відомо, що тут здебільша відіграє ролю сліпий припадок, клясова приналежність, вплив середовища, спадщина професії батьків, намова, знайомства, приклади свояків, приятелів та знайомих, особисті впливи й впливи батьків, лектура, огляди на дохідність звання і т. п., — а дуже рідко думки про те, чи вибране звання відповідає індивідуальним даним, отже талантові, нахилам, уподобанням, зацікавленням та етичним диспозиціям одиниці. Наслідки такого вибору відомі. Опинившися серед заняття, що не підходить органічній структурі одиниць, енергійніші з них пробують ще заздалегідь змінити своє звання, що звичайно є получене з немалими коштами й утратою часу, а більшість залишається при раз вибраній праці, огірчені, пригноблені й мало видатні в тій праці, попадаючи нерідко в хронічний стан депресії, а то нервових недуг. Помилка лежала в тому, що люди ці не були обізнані з тим, яких уздібнень і справностей вимагає їхня професія, а крім цього, — й це головне, — вони не здавали собі справи з власних уздібнень.

(Далі буде.)

НОВИНКИ

— **„Історія галицького театру"**, стаття, поміщена під цим заголовком у вчорашньому числі „Діла", написана відомим істориком і знавцем нашого театру Д. Антоновичем. На жаль, прізвище автора через недогляд друкарні випало з тексту. У статті є теж друкарська помилка: „Маха" зам. „Моха".

— **Львівська хроніка.** При вул. Краківській арештовано три особи, у яких знайдено в канапі 650 заборонених запальничок. — На вул. Янівській зімлів з голоду 34-літній Франц Стець із Звіринця під Львовом, безробітний, що йшов пішки до свого брата в Тернополі.

— **Велика залізнича катастрофа** склалася біля залізничої стації Реча в Румунії. Потяг з нафтовими цистернами з причини похилого терену не міг припинитись й переїхав крізь стацію повною силою. З противного боку надїхав другий потяг, також з нафтою і бензиною. Оба потяги зударились зі страшною силою і вискочили зі шин. Наслідком зудару займилася бензина і нафта, що бухнула високо вгору, освічуючи цілу околицю н акілька кільометрів. Із службового персоналу, що був по обох поїздах, не залишився ніхто. Всі згоріли.

— **„Жорна"** приносять у свому 16-ому числі, що появилось саме нині, кілька дуже веселих і злобних ілюстрацій. Починається від „мертвого сезону"; цього року цей сезон мав справді досить трупів. Гіякинт Брунька має чомусь злість на наших директорів. Йому ані не подобається те, що їх так багато, ані те, що вони горді на своє становище, ані те, що вони належать одночасно до десяти установ, дирекцій, надзірних рад і виділів і навіть не мають часу читати того, що до них пишуть. Але те, що про них пишуть, вони прочитають дома напевне. Один із наших молодих кандидатів на шікагських журналістів „К-к" пише репортаж, як можна дійти до маєтку, позичаючи (від 1—5 зол.). Великою атракцією паризької преси і „Жорен" є приїзд Місс України до Парижа. Рисівник „Жорен" показує нам, у чому ця актракція расової українки. Живо змальована акція Всеукраїнського Нац. Конгресу і праця в огірковому сезоні у редакції. Ілюстрація повенової акції мабуть попала через непорозуміння до сатиричного журналу і робить кривду тим, що займаються харитативною діяльністю. Капітальна ілюстрація про лиса Микиту на авдієнції у Станиславові. І цей рисунок і фейлетон до нього оснований на злобних поголосках. Деж би такі криштально діячі могли робити такі „похожденія".

— **Заплатив, щоб убили сина.** У Кольоні відкрили плян душегубства, що у своїй жорстокости мало має рівних. Нелюдськість злочину є в тім, що наміреним убивником був батько, а жертвою його рідний син. Кольонський горожанин К. заплатив двом людям за те, щоб підчас купелі втопили його 15-літнього сина. Нелюдський батько обезпечив сина на велику суму і в цей спосіб хотів здобути премію. Намірений злочин відкрив один із убивників, що повідомив поліцію й заздалегідь остеріг жертву. Озвірілий батько незадовго відповість за свій злочин перед судом.

— **Залізнича катастрофа.** Коло Авініону (Франція) трапилася страшна залізнича катастрофа, в якій згинуло 7 осіб. Причина катастрофи та, що поспішний поїзд понад приписовою скорістю їхав по дещо знищенім шляху. Рейки не видержали тягару і це спричинило катастрофу.

— **Злодії помилилися.** У французькій місцевості Льоріє, шайка опришків закралася до костела, щоб його ограбити. Зараз при дверах знайшли вони електричний контакт, який перекрутили. Якеж було здивування злодіїв, коли світло не заблиснуло, але нагло почали дзвонити всі дзвінки костела. Вони не знали, що костел має автоматичні дзвони, які дзвонять, коли перекрутити контакт. Люди побудилися і злодіям ледви вдалося втекти.

— **Пушки від консерв — грішми.** В Африці, в околиці Місячних гір, нічого не знають про кризу. Один англійський учений, що недавно повернувся із цьої благословенної країни оповідає, що панує там повний економічний спокій. Не знають там біди, а з грішми нема жадного клопоту. А гроші ці цікаві: пусті пушки від консерв. Надокучила вам кріза? Пакуйте кількасот пуделок від консерв чи сардинок та їдьте до Африки.

— **Душегубство над синім Дунаєм.** Перед кількома тижнями зникнув таємно віденський горожанин Франц Серза. Небаром скінчила самогубством його пасербиця. У слідстві над її смертю виявилося, що Серзу забив її любок Рем. Тіло забитого виварили його пасербиця, жінка й дочка в баняку, щоб відлучити кости від мяса. Голову, руки, ноги й кости вбитого спалили вони в печі, а решту запакували до наплечника й закопали в лісі. Поліція арештувала вбивника й дві ще його спільнички. Слідство виявило ще одну цікаву подробицю: Рем був любком рівночасно 30 жінок.

— **Сміх — це здоровля.** Так принайменше твердить париський лікар Петро Ваше. Ось як виглядає хід „курації", яку він щотижня переводить із юрбою кількох сотень парижан. Всі пацієнти зібрані в темній салі. Чути слова д-ра Вашета: Дайте своїй вдачі волю. Не напружуйтеся. Повторяйте з мною: „Я здоровий, сильний, спокійний. А тепер смійтеся". У цій хвилині наставляють грамофон із величезним голосником. Плита не передає жадних слів ані музики. Чути лиш величезні сальви реготу. По хвилині зачинають пацієнти також сміятися. Сміх переходить у регіт. Всі качаються зі сміху по землі і сльози стоять їм в очах. Вкінці грамофон перестає реготатися і відслонюють вікна. Пацієнти схаменулися. А коли розходяться домів, усі всміхнені і вдоволені і на деякий час мають запевнений спокій нервів. Д-р Ваше твердить, що його курація робить чудо.

— **Оригінальне самогубство.** Над водопадом Ніягари провадить з одного берега на другий звисна залізничка. Перед кількома днями вискочила з залізнички в саму середину ріки одна молода жінка. Була це американська горожанка пані Гайд. Розуміється, що вона негайно згинула. Причина самогубства невідома.

— **Грецькі жарти.** Президент грецького парляменту, знаний політик Боціхі впав жертвою дуже неприємного для нього жарту. В 2 годині над раном збудив його телефон. Невідомий гуморист повідомляв Боціхого, що парлямент горить. Коли по годинній божевільній їзді автом (Боціхі мешкає на селі), прибув він до Атен, побачив що з нього зажартували.

—o—

З кіна.

Кіно „Апольо": „Небесні птахи".

В оригіналі зветься ця фільма „Невидні противники". Є це кримінальна історія з крадіжю нафтового контракту; дві великі фірми стараються відкупити експльоатацію нафтових піль від третьої світової. У змаганнях цих двох противників ідуть у рух усі засоби. Ролю шпигуна грає жінка. Як це ми бачили вже в неодній такій історії, приходить момент, коли ця жінка закохується саме в тому, проти якого має вести розвідчу службу і потайки поволі стає на його боці. Фільма нагадує подекуди славних „Шпигунів" Лянґа, хоч немає ні такого оригінального сценарія ні таких добрих типів; це тільки відблиск давньої доби, коли „Уфа" давала першорядний репертуар.

Фільма стоїть на досить високому рівні, завдяки першорядній грі артистів віденського „Бургтеатру": Ірені Мардфус, Гартманові, Асляновові, та Гомольці.

—o—

СПОРТ.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

ЛЬВІВ. ҐАРБАРНЯ — ПОЛЬОНІЯ 5 : 0.
ВАРШАВА. СТШЕЛЕЦ — ЛЕҐІЯ 5 : 4.

МИСТЕЦТВА ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ. ПОГОНЬ І Б. — ПОЛЬОНІЯ 3 : 2 (0 : 2).
ЧОРНІ — СВІТЕЗЬ 7 : 2 (3 : 1).
ОҐНІСКО — ІІ. СОКІЛ 1 : 1 (1 : 1).

Табеля мистецтв Окр. Ліги:

	гор	пункт.	відн. вор.
1. Чорні	17	27	53 : 17
2. Ресовія	18	24	39 : 19
3. Польонія	18	22	42 . 34
4. Погонь І Б.	16	18	31 : 29
5. Україна	17	17	31 : 30
6. Лехія	15	15	28 : 33
7. Гасмонея	12	11	20 : 25
8. Сокіл	16	11	16 : 30
9. Оґніском	12	7	17 : 37
10. Світезь	16	4	16 : 44

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

УКРАЇНА — Т. Ш. Л. 4 : 3 (3 : 1).

Україна: Бутель; Олійник, Воробець; Підлісецький, Кіцила, Якимів; Федун, Магоцький, Мікльош, Краєвський, Максимів. Товариські змагання, які відбулися в середу 15. VIII. ц. р., закінчилися незначною перемогою України, яка мала перевагу у першій частині і добуває ворота зі стрілів Краєвсько'о, гарним, сильним стрілом у лівий, горішний ріг у 21 хв. У 30 хв. добуває ворота Мікльош. За пять хвилин стоїдве противник ворота, а у 39 хв. Магоцький добуває треті ворота. У другій частині вже у 2 хв. підвижчує Краєвський стан до 4 : 1. Від цеї хвилини Т. Ш. Л. має легку перевагу і добуває двоє воріт у 19 і 43 мінутах.

В Україні на перший плян вибився Воробець в обороні. В помочі добре грав Кіцила, Якимів теж сповнив своє завдання. В нападі найкраще грав Краєвський. У Т. Ш. Л. подобався напад. Видців около 600.

УКРАЇНА II. — Т. Ш. Л. II. 2 : 1 (2 : 0).

В Україні подобалися Юськевич і Микитин. Ворота добули Крушельницький і Макольондра.

ЕМІГРАЦІЯ — ПОГОНЬ 3 : 1.

КРАКІВ. ГАПОЕЛЬ — КРАКОВІЯ 1 : 3.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

МАРУСЯ КОС,

студентка техніки, померла ненадійно в Угнові в дні 13-го серпня ц. р. у 20-тому році життя, про що оповіщають у смутку батько, сестра і брати. В. Ї. П.

Д-р Ананія Гнатишак,

лікар Залізних Гут в Пшинці на чеському Шлеську, помер по довшій недузі в Опаві, дня 15. серпня ц. р. в 64-ім році життя. Покійний син гр. кат. пароха з Угерець Незабитовських коло Городка Яг., належав до тих громадян нашого старшого покоління, що хоч виконували свою фахову працю поза рідною землею, ніколи не забували про свою національність та сповняли все свої національні обовязки. Покійний уродився в р. 1870., покінчив академічну гімназію у Львові, потім студіював медицину в Кракові та промувався там в р. 1894 на д-ра медичних наук. Потім дістав місце лікаря Залізних Гут в Пшинці, де і перебував до останнього часу. Осиротив дружину, сина лікаря та дві доньки. Похорони відбудуться в Опаві дня 17. серпня ц. р., а заупокійне богослуження відбудеться у Львові в Преображенській церкві дня 17. (пятниця) ц. р. п год. 7·15 рано. — В. Й. П.!

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Заболотів:
16. VIII. „Детектив".
17. VIII. „Залізна Острога".

Коломия:
18. VIII. „Корнevільські Дзвони".
19. VIII. „Товаріщ".
20. VIII. „Залізна Острога".
21. VIII. „Мазепа."

Станиславів:
22. VIII. „Товаріщ".
23. VIII. „Королева кіна".
24. VIII. Ельга.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій

Театр Рімнородностей.

Четвер, 16. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Пятниця, 17. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Кіна.

АПОЛЬО: „Небесні птахи".
АТЛЯНТИК: „Нападиста бідняка".
ВАНДА: „Сержант X" і „Фліп і Флап як вломники".
КАСІНО: „Я маю темперамент".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Джені Ґергардт" і ревія.
МІРАЖ: „Роскішна пригода" і Фліп та Флап.
МУЗА: „Касанова".
ПАН: „Пригода на Лідо" і „Радіостанція В. П. Н.
ПАЛЯС: „При замкнених дверях".
ПАСАЖ: „Бастер наварив пива" і ревія.
РАЙ: „Пат і Паташон як композитори".
СВІТ: „Двійняк" і „Жінка з Монте Карльо".
СОНЦЕ: „Подуня, що погасає" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ніч у Каїро" і ревія.
ХІМЕРА: „Тайна білого пекла" та „Романс секретарки".
УТІХА: „Підводний човен ч. 14 затонув" і ревія.

Закордонне радіо.

Пятниця, 17. серпня 1934.

Відень (506,8) 21·00 Концерт, **Прага** (470,2) 15·15 Концерт, **Копенгаген** (255,1) 15·00 Популярний концерт, **Лягті** (1807) 17·00 Концерт, **Париж** (1649) 7·00, 8·00 Пляти, 18·45 Симфонічна й опереткова музика, **Штрасбург** (449,2) 17·00 Легка музика, 20·30 Концерт Галя, **Білгород** (439,8) 20·30 Концерт, **Гамбург** (331,9) 19·00 Сучасна музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Військова орхестра, **Кельн** (455,9) 17·15 Клясична музика, **Ляйпціг** (382,2) 12·30 Концерт, 14·40 Концерт солістів, **Букарешт** (365) 20·15 Камеральна музика, **Стокгольм** (426,1) 20·00 Концерт, **Будапешт** (549,5) 18·30 Сальонова орхестра, **Рим** (420,8) 17·10 Популярна музика, 20·45 Оперетка.

Субота, 18. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 19·40 Концерт солістів, **Прага** (470,2) 16·40 Танкова музика, **Париж** (1649) 20·00 Оперетка, **Штрасбург** (349,2) 17·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 21·00 Оперетка, **Рига** (514,6) 19·30 Концерт, **Гамбург** (331,9) 12·15 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·10 Веселий вечір, **Ляйпціг** (382,2) 20·40 Оперетка, **Мінхен** (405,4) 17·50 Спів, **Букарешт** (365) 20·15 Радіоорхестра, **Стокгольм** (426,1) 15·20 Концерт солістів, **Міляно** (368,6) 20·45 Опера, **Рим** (420,8) 21·30 Симфонічний концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 17. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вісти, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Концерт солістів, 13·55 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 15·00 Фрагменти ревії, 16·40 Скрипці, 17·00 Авдиція для недужих, 17·30 Пісні, 18·00 Жабе — столиця Гуцульщини, 18·15 Сучасна французька музика, 18·45, 2·00, 23·00 Трансмісія з Варшави, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Поштова скринька, 20·12 Симфонічний концерт, 20·50 Вечірний денник, 21·02 Епіка в СССР, 21·12 Симфонічний концерт, 22·15 Танкова музика.

Субота, 18. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Концерт, 14·05 Комунікати, 16·00 Легка музика, 17·00 Слуховище для дітей, 17·25 Спів, 17·45 Популярна музика, 18·00 Що читати, 18·15 Фортепян, 18·45 Львовяни над морем, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Популярний концерт, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Концерт, 20·30 Боротьба з пошестними недугами, 20·40 Концерт хору Дана, 21·02 Вечірний денник, 21·12 Легка музика, 22·00 Актуальна гутірка, 22·10 Весела авдиція, 22·40 Музика з плит, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 16. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·65 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 17. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, дього подвіря птахоярні „М. С." у Львові (вул. Б. Главаського 23):

Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кг.)	за 1 кг.	0·95	зол.
Кури I кляса	„	0·80	„
„ II „	„	0·60	„

Тенденція спокійна.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·19 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·61, Париж 34·89·50, Берлін 207·00, Цюріх 172·77, Амстердам 358·80, Прага 21·97, Міляно 45·42, Нюйорк кабель 5·23 7/8, Нюйорк чеки без трансакцій.

ОПОВІСТКИ

Додаткові вписи до Жіночої фахової Школи Кооперативи „Труд" у Львові Ринок 39. відбудуться в днях 15—20 ц. м. від год. 9—1 і 3—6. До школи приймаємо учениць з покінченою 7-ою кл. або з 6-ою за вступним іспитом. Трьохлітня наука кравецтва дає основне фахове знання і право на самостійну зарібкову працю. 161 а 2—3

Вписи до Музичного Інституту в Тернополі від 17. серпня. Наука починається 21-го серпня ц. р. Елеви, які доїзджають, мають право до шкільних білєтів на залізницях. Інститут має права державних мистецьких шкіл 168 1—1

Видїл.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 10—?

УЧЕНИКА НА СТАНЦІЮ прийму. О. Островська, Вірменська 3/II. (Народний Дім). 169 1—1

ШУКАЮ УМЕБЛЬОВАНОЇ КІМНАТИ, коли можна з харчем. Зголошення до „Діла" під „Мешкання". 171 1—1

ШКІЛЬНІ ЩИТИКИ найсолідніше фірма Н. Козловська, Академічна 22, Заведення Гафтів. Понад 100 штук великий опуст. 166 а 1—4

ЗАНЯТТЯ ШУКАЄ жінка зі знанням господарства і кухні, в середньому віці. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Господиня". 90 1—5

ПАННОЧКУ (одну або дві) прийму рада на станцію. Евгенія Ференцевич, Львів, вул. Вірменська ч. 22, I пов. 1-2

ЦІКАВІ КНИЖКИ

	Ціна	Почтова пересилка
Буреверхи — Емілії Бронте, переклав — М. Рудницький	**2·50 зол.**	0·50
Маціцький — Альфонса Доде, переклад із французької мови М. Рудницького	**3·— „**	0·50
Між Ідеєю і формою — М. Рудницького	**3·— „**	0·50
Блакитна кімната та інші оповідання — Проспера Меріме, із французької мови переклав Василь Софронів	**0·95 „**	0·25
З японського дому — Ст. Левинського	**2·— „**	0·25
Сміх землі — Володимира Островського	**1·50 „**	0·15
Спогади — Евгена Чикаленка Частина I. II. III. Окрема частина по 3 зол.	**8·— „**	0·50
Крізь дим і згар — Мик. Матіїва Мельника	**0·50 „**	0·10
Безпутні — Гордія Брасюка	**0·50 „**	0·10
Шевченко й княжна Репніна — Михайла Возняка	**1·50 „**	0·15
Українці і відсіч Відня 1683 р. — д-ра Івана Німчука	**1.— „**	0·15
За Сяном — д-ра Івана Німчука	**0·50 „**	0·10

Замовляти в Адміністрації „Діла", Ринок ч. 10.
Належитість надсилати складанками П. К. О. 143·322.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480·—
„ „ 1/2 . . . . . 250·—
„ „ 1/4 . . . . . 130·—
„ „ 1/8 . . . . . 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.